

SKÄRTORSDAGENS KVÄLLSMÄSSA
TILL ÅMINNELSE
AV HERRENS NATTVARD

S:T ERIKS KATOLSKA DOMKYRKA,
STOCKHOLM

9 APRIL 2020

Huvudcelebrant:

Hans eminens Anders kardinal Arborelius OCD
biskop av Stockholm

De heliga tre påskdagarna - Herrens död, begravning och uppståndelse.

Tiden från Skärtorsdagens kväll till och med Påskdagens kväll, »de heliga tre påskdagarna«, Triduum paschále, är kyrkoårets höjdpunkt och brännpunkt. De firas till åminnelse av historiens viktigaste händelse, Jesu Kristi Påsk. När Guds folk skulle fira Påsk — ett ord som betyder »övergång« — och slakta påskalammet till minnet av hur Gud hade befriat Israels barn ur fången skapen i Egypten och låtit dem börja sitt långa återfåg till det utlovade landet, då började Jesus sin övergång från denna världen till Fadern (jfr Joh 13:1): han frambar sig själv som det sanna Påskalammet i fullkomlig lydnad för Faderns vilja och gick så in i sin härlighet. Denna händelse är så oerhörd att den förvandlar historiens samlade ondska och lidande till en »lyckobringande skuld« (felix culpa, ur Påsknattens lovsång till påskljuset). Vi deltar själva i detta drama. Tillsammans med Jesus har vi övergått från döden till livet (jfr 1 Joh 3:14). I Påsken anar vi något av Guds mysterium: Gud är mycket större än våra föreställningar liksom världsalldet är större än vår horisont. (Ur Oremus)

Skärtorsdagens kvällsmässa

Vid sin sista måltid tillsammans med de tolv instiftar Jesus det nya förbundet i sitt blod (jfr Matt 26:28; jfr 2 Mos 24:8) med dess offermåltid och dess prästämbete. Det gamla förbundets förebilder ger nu vika för verkligheten själv. Samtidigt förtydligar han budet om nästankärleken: han utför en slavsyssla då han tvättar sina apostlars fötter. Så visar han vilken rangordning som skall gälla i det nya Gudsfolket. »Den störste bland er skall vara som den yngste, och den som är ledare skall vara som tjänaren« (Luk 22:26). Denna kväll firas en enda, högtidlig mässa, i vilken alla församlingens präster koncelebrerar. Det är sed att den främste — påven, biskopen, abboten, kyrkoherden — tvättar någras fötter. Under Gloria ringer klockorna för att sedan vara tysta till Gloria under Påsknatten. Efter mässan kläds altaret av, och tabernaklet står tomt. Det heliga Sakramentet förs i en enkel procession till ett sidoaltare. Där hålls tyst tillbedjan under några timmar till åminnelse av Jesu dödsångest i Getsemane. »Stanna här och vaka med mig« (Matt 26:38). (Ur Oremus)

Med anledning av coronapandemin covid19 utlämnas i år fottvagningen och processionen i mässans slut; det heliga Sakramentet lämnas kvar i tabernaklet över långfredagen och påskafton.

INLEDNING

Ingångspsalm

Cecilia 296b

Omkväde: Vår ära är vår Herres Jesu Kristi kors,
vår räddning, vårt liv och vår uppståndelse.

Kören sjunger Fil 2:6–11

*Som inledning på påskens heliga tre dagar sjunger man redan nu om dess budskap
dvs korset, döden och uppståndelsen.*

Hälsningsord

Kardinalen: I Faderns och Sonens ✠ och den helige Andes namn.

Församlingen: Amen.

Kardinalen: Frid vare med er.

Församlingen: Och med din ande.

Botakten

Alla: Jag bekänner inför Gud allsmäktig
och er, mina bröder och systrar,
att jag har syndat i tankar och ord,
gärningar och underlåtelse,
genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.
Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria,
alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar,
att be för mig till Herren, vår Gud.

Kardinalen: Gud allsmäktig förlåte oss våra synder
i sin stora barmhärtighet
och före oss till det eviga livet.

Församlingen: Amen.

Herre, förbarma dig – Kýrie, eleison

Cecilia 580

Kören:	Kyrie, eleison.	Herre, förbarma dig.
Församlingen:	Kyrie, eleison.	Herre, förbarma dig.
Kören:	Christe, eleison.	Kristus, förbarma dig.
Församlingen:	Christe, eleison.	Kristus, förbarma dig.
Kören:	Kyrie, eleison.	Herre, förbarma dig.
Församlingen:	Kyrie, eleison.	Herre, förbarma dig.

Lovsången – Gloria

Cecilia 581

Under Gloria ringer man i kyrkans klockor, som därefter är tysta fram till Gloria i påskvakan. Under samma tid avstår man från att använda orgeln.

Glória in excélsis Deo	Ära i höjden åt Gud
et in terra pax	och på jorden frid
homínibus bonæ voluntátis.	åt människor av god vilja.
Laudámus te, benedícimus te	Vi lovar dig, vi välsignar dig,
adorámus te, glorificámus te	vi tillber dig, vi prisar och ärar dig,
grátias ágimus tibi	vi tackar dig
propter magnam glóriam tuam,	för din stora härlighet.
Dómine Deus, Rex cæléstis,	Herre Gud, himmelske konung,
Deus Pater omnípotens.	Gud Fader allsmäktig.
Dómine Fili Unigénite, Iesu Christe,	Herre, Guds enfödde Son, Jesus Kristus
Dómine Deus, Agnus Dei,	Herre Gud, Guds lamm,
Fílius Patris,	Faderns Son.
qui tollis peccáta mundi,	Du som borttager världens synder,
miserére nobis;	förbarma dig över oss.
qui tollis peccáta mundi,	Du som borttager världens synder,
súscipe deprecatióem nostram.	tag emot vår bön.
Qui sedes ad dexteram Patris,	Du som sitter på Faderns högra sida,
miserére nobis.	förbarma dig över oss.
Quóniam tu solus Sanctus,	Ty du allena är helig,
tu solus Dóminus,	du allena Herre,

tu solus Altíssimus, Iesu Christe,
cum Sancto Spírítu:
in glória Dei Patris. Amen.

du allena den högste, Jesus Kristus,
med den helige Ande,
i Guds Faderns härlighet. Amen.

Kollektbön

ORDETS LITURGI

Första läsningen

2 Mos 12:1–8, 11–14

Läsningen avslutas med orden:

Textläsaren: Så lyder Herrens ord.

Församlingen: Gud, vi tackar dig.

Responsoriepsalm

Cecilia 675/4 (Ps 116: 12–13, 15–18)

Omkväde: Välsignelsens kalk ger oss del av Kristi blod.

Andra läsningen

1 Kor 11:23–26

Läsningen avslutas med orden:

Textläsaren: Så lyder Herrens ord.

Församlingen: Gud, vi tackar dig.

Lovsång

Cecilia 795

Omkväde: Lovad vare Kristus, härlighetens konung.

Evangelium

Joh 13:1–15

Diakonen: Herren vare med er.

Församlingen: Och med din ande.

Diakonen: ☩ Läsning ur det heliga evangeliet enligt Johannes.

Församlingen: Ära vare dig, Herre.

Läsningen avslutas med orden:

Diakonen: Så lyder Herrens evangelium.

Församlingen: Lovad vare du, Kristus.

Predikan

Efter predikan följer normalt fottvagningen då kardinalen tvättar på fötterna på 12 utvalda personer, som representerar Guds folk. Den är ett uttryck för Kristi tjänande kärlek, ty han kom "inte för att tjänas utan för att tjäna." Pga. coronapandemin covid19 utlämnas den i år.

Kyrkans allmänna förbön

Diakonen: ... ber vi dig, Herre.

Församlingen: Herre, hör vår bön.

EUKARISTINS LITURGI

Offergåvornas tillredelse

Cecilia 299

Omkväde:

Ubi caritas est vera, Deus ibi est. Där barmhärtighet och kärlek finns där är Gud.

Omkvädet upprepas av församlingen och sjungs efter varje vers.

Congregavit nos in unum Christi amor.	Kristi kärlek har oss kallat till gemenskap.
Exsultemus, et in ipso jucundemur.	Låt oss jubla och i honom ha vår glädje.
Timeamus, et amemus Deum vivum.	Låt oss vörda, låt oss älska livets Herre
Et ex corde diligamus nos sincero.	och i sanning visa kärlek mot varandra.

Ubi caritas est vera, Deus ibi est. Där barmhärtighet och kärlek finns där är Gud.

Simul ergo cum in unum congregamur:	Vi i honom slutits samman, i hans enhet.
Ne nos mente dividamur, caveamus.	Låt oss bedja att vårt hjärta måtte renas
Cessent iurgia maligna, cessent lites.	från all tvedräkt, från all avund, från all ondska.
Et in medio nostri sit Christus Deus.	Så kan Herren ta sin boning mitt ibland oss.

Ubi caritas est vera, Deus ibi est. Där barmhärtighet och kärlek finns där är Gud.

Simul quoque cum beatis videamus,	Låt oss se dig med de dina, Herre Kristus,
Glorianter vultum tuum, Christe Deus:	när du kommer i din gudoms ljus och klarhet.
Gaudium quod est immensum, atque probum,	Ge den frid och tröst som bär oss intill änden
Saecula per infinita saeculorum.	och som varar, nu och alltid och för evigt.

Ubi caritas est vera, Deus ibi est. Där barmhärtighet och kärlek finns där är Gud.

Bön över offergåvorna

Kardinalen: Bröder och systrar, bed att mitt och ert offer blir välbehagligt inför Gud Fader allsmäktig.

Församlingen: Må Herren ta emot offret ur dina händer till sitt namns pris och ära, till gagn för oss och för hela hans heliga kyrka.

Så följer dagens bön över offergåvorna.

Den eukaristiska bönen

Kardinalen: Herren vare med er.

Församlingen: Och med din ande.

Kardinalen: Upplyft era hjärtan.

Församlingen: Vi har upplyft dem till Herren.

Kardinalen: Låt oss tacka och lova Herren, vår Gud.

Församlingen: Det är tillbörligt och rätt.

Kardinalen läser dagens prefation som mynnar ut i:

Alla: *Helig (Sanctus)*

Cecilia nr 582

Sanctus, Sanctus, Sanctus

Helig, helig, helig är

Dóminus Deus Sábaoth.

Herren Gud Sebaot.

Pleni sunt cæli et terra
glória tua.

Himlarna och jorden är fulla
av din härlighet.

Hosánna in excélsis.

Hosianna i höjden

Benedíctus qui venit
in nómine Dómini.

Välsignad vare han som kommer
i Herrens namn.

Hosánna in excélsis.

Hosianna i höjden.

Därefter fortsätter den eukaristiska bönen, och efter konsekrationens orden följer:

Kardinalen: Trons mysterium.

Församlingen: Din död förkunnar vi, Herre,
och din uppståndelse bekänner vi,
till dess du återkommer i härlighet.

I slutet av den eukaristiska bönen sjunger kardinalen och prästerna:

Genom honom och med honom och i honom tillkommer dig,
Gud Fader allsmäktig, i den helige Andes enhet, all ära och
härlighet i alla evigheters evighet.

Församlingen: Amen, amen, amen.

Herrens bön

Cecilia 565

Alla: Fader vår, som är i himmelen. Helgat varde ditt namn. Till-
komme ditt rike. Ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på
jorden. Vårt dagliga bröd giv oss idag. Och förlåt oss våra
skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro. Och inled
oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo.

Kardinalen: Ja, fräls oss, Herre ...
vår Frälsares Jesu Kristi återkomst.

Församlingen: Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet.
Amen.

Fridsbön och fridshälsning

Kardinalen ber fridsbönen. Därefter säger han:

Herrens frid vare alltid med er.

Församlingen: Och med din ande.

Brödsbrytelsen

Cecilia 583

Under brödsbrytelsen sjungs Guds lamm (*Agnus Dei*):

Agnus Dei,
qui tollis peccáta mundi:
miserére nobis.

Agnus Dei,
qui tollis peccáta mundi:
miserére nobis.

Agnus Dei,
qui tollis peccáta mundi:
dona nobis pacem.

Guds lamm,
som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.

Guds lamm,
som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.

Guds lamm,
som borttager världens synder,
giv oss din frid.

Kommunionen

Kardinalen: Se Guds lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.

Alla: Herre, jag är inte värdig att du går in under mitt tak, men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

Andlig kommunion kallas medveten längtan efter Jesus i altarets Sakrament när man inte har tillfälle att ta emot kommunionen. Den andliga kommunionen är ett sätt att bevara och stärka gemenskapen med Frälsaren under livets alla förhållanden. Man kan en be av följande böner:

Min Jesus, jag tror att du är närvarande i altarets allraheligaste sakrament. Jag älskar dig över allt, och min själ längtar efter dig. När jag nu inte kan inte ta emot dig i altarets sakrament, så kom ändå på ett andligt sätt till mig. Jag tar emot dig som om du redan vore här hos mig, jag förenar mig med dig. Jag tillber dig i djupaste vördnad. Tillåt inte att jag någonsin blir skild från dig. Amen (av Padre Pio)

Jesus, dig söker jag, min själ törstar efter dig, min kropp längtar efter dig som ett kargt och uttorkat land. Fast jag inte kan ta emot din kropp och ditt blod, mätta ändå min hunger med din närvaro, du som ensam kan fylla min tomhet, och låt de människor jag möter idag märka att du är i mig och jag i dig. (Ur Oremus)

Under kommunionen sjungs Cecilia 159:1–3, 7:

1 När Jesu stund var inne
i skymningstimmens glöd
gav han för alla tider
ett minne av sin död.

2 "Drick kalken, dela brödet:
det är mitt blod, mitt kött,
så att ni aldrig glömmer
att jag för er har dött".

3 Så gick han bort att lida
på korsets altarbord
och ur sin öppna sida
ge livet åt vår jord.

7 Så högt har du mig älskat
att du har dött för mig.
I livet och i döden
mitt hjärta tillhör dig.

Efter kommunionen sjunger kören:

Denna den sista av nätter av Anton Bruckner

Bön efter kommunionen

Normalt bär kardinalen ett ciborium med hostior som konsekrerats i denna mässa i en högtidlig procession till kryptan. Dessa hostior är avsedda för kommunionen under Långfredagens gudstjänst. De troende inbjuds sedan att be inför det Allraheligaste Sakrament fram till midnatt. I år däremot placeras ciboriet i tabernaklet och mässan avslutas på vanligt sätt.

AVSLUTNING

Välsignelsen

Kardinalen: Herren vare med er.

Församlingen: Och med din ande.

Kardinalen: Välsignat vare Herrens namn.

Församlingen: Från nu och till evig tid.

Kardinalen: Vår hjälp är i Herrens namn.

Församlingen: Hans som har skapat himmel och jord.

Kardinalen: Välsigne er Gud allsmäktig,
Fadern ✠ och Sonen ✠ och den helige ✠ Ande.

Församlingen: Amen.

Utsändning

Diakonen: Gå i Herrens frid.

Församlingen: Gud, vi tackar dig.

Slutpsalm

Cecilia 265

1. Oljebergets lunder,
se Guds kärleks under!
Sorg som gräns ej känner
Jesu hjärta bränner.
Av hans ångest pannan glöder,
och nu nalkas falska bröder.
Jesus, döden nära,
all vår synd vill bära.

2. Allt han måste våga.
Kalken fylld av plåga
han ej från sej visar.
Vi hans lydnad prisar.
Ängeln om hans pina talar,
styrker honom och hugsvalar.
Jesus, stor är nöden,
trött du är till döden.

3. Vänners stöd har svikit,
bort de feigt har vikit.
Vaken är blott Judas
och av honom bjudas
grymma män att överfalla
honom som vill frälsa alla.
Sveket ofärd stiftar,
Judas kyss förgiftar.

4. Fastän allmaktsorden
kastar dem till jorden,
synden ej förskräcker
dem som mörker täcker.
Honom de i döden sänder,
som vårt tvång i frihet vänder.
Jesus till vår ära
dödens band vill bära.

Altarets avklädande

Ps. 22

